

ETICĂ, MORALĂ ȘI PUTERE

Doru Tompea

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

DORU TOMPEA

ETICĂ
MORALĂ ȘI PUTERE

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,

Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.) **99/2010**

Ediție anastatică

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

www.tipomoldova.ro

DORU TOMPEA

ETICĂ
MORALĂ ȘI PUTERE

TIPO MOLDOVA

CUPRINS

Considerații preliminare.....	7
PARTEA I – Introducere în etică.....	12
Preambul.....	12
1. Precizări terminologice.....	14
2. Obiectul și problematica eticii.....	18
2.1. Etică sau morală?	18
2.2. Etică și filosofie practică.....	23
2.3. Sensul “practicului” în filosofie	26
2.4. Ethics and Morality	31
3. Este etica o știință?.....	37
3.1. Criteriile demersului științific	37
3.2. Proiecte de etică pozitivă	42
4. Argumentarea morală. Teorii ale semnificației judecății morale.....	49
4.1. Cum putem cădea de acord asupra a ceea ce este moral? Idea de dezacordului etic.....	49
4.2. Cum se poate vorbi bine despre “bine”?	57
4.3. Intuiționism, emotivism și consecința lor: relativismul etic.....	62
5. Reflecții asupra condițiilor moralității	68
5.1. Conștiința morală – supusă cercetărilor genealogice (Friedrich Nietzsche)	68
5.2. Din nou despre conștiința morală – supusă analizelor genetice (Sigmund Freud).....	75
PARTEA A II-A – Etică și putere. Paradigmele relației morală-politică... 81	
1. Repere conceptuale asupra puterii	81
1.1. Domeniul politic și problema puterii	81
1.2. Problema definirii puterii politice.....	85
1.3. Fundamentele morale ale puterii politice	89
2. Relația dintre politică și morală în cadrul teoriei etice	93
2.1. Etică și morală, politic și politică	93
2.2. Fenomenul puterii și problema autonomiei locale	96
2.3. Dreptatea ca limită morală a puterii	99
3. Moralitatea în politică și puterea amorală.....	105
3.1. Democrația, cadrul moral al exercitării puterii	105
3.2. Filosofia creștină și sacralizarea puterii	108
3.3. Machiavelli – momentul realismului politic.....	110
3.4. Importanța morală a valorilor și politica de putere.....	113
4. Limitele puterii și morala legilor	116
4.1. Normele și instituțiile, forme ale puterii politice.....	116
4.2. Statul ca expresie instituțională a puterii politice.....	118
4.3. Teoria lockeană a statului.....	119
4.4. Puterea politică și morala distributivă (John Rawls)	122

4.5. Statul minimal și limitele puterii – o teorie procesuală a dreptății (Robert Nozick).....	125
5. Puterea ca relație socială	130
5.1. Puterea, între esență și fenomen	130
5.2. Raportul de dominație, o trăsătură fundamentală a puterii (G.W.F. Hegel).....	132
5.3. Relațiile de clasă și fenomenul puterii (Karl Marx)	136
6. Aspecte ideologice ale puterii și utilizarea ideologică a moralei	143
6.1. Delimitări preliminare	143
6.2. Construcția ideologică a valorilor morale.....	146
6.3. Fenomenul puterii în cadrul concepției critice asupra ideologiei (John. B. Thompson)	150
6.4. Morala ideologică și caracteristicile sale	152
Bibliografie	156